

บทบาทขององค์การอาสาสมัคร เอกชนในการสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา :
ศึกษากรณีการสร้างกลุ่มธนาคารข้าวขององค์การอนุเคราะห์เด็ก เปรียบเทียบ
อ้างอิงการสร้างกลุ่มธนาคารข้าวของกรมการพัฒนาชุมชน

นายภูมิธรรม เวชยชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

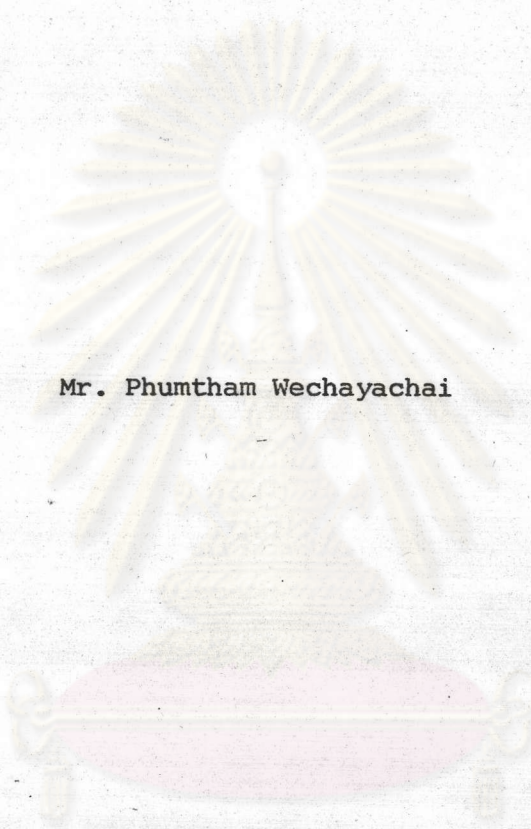
พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-877-3

009791

I16857038

The Role of a Non-Governmental Organization in Organizing a
Farmers Group for Development : A Case Study of Rice Banks
Supported By Redd Barna and Community Development Department

Mr. Phumtham Wechayachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทขององค์การอาสาสมัคร เอกชนในการสร้างสถาบันเกษตรกร เพื่อการพัฒนา : ศึกษากรณีการสร้างกลุ่มธนาคารข้าว ของ องค์การอนุเคราะห์เด็ก เปรียบเทียบอ้างอิง การสร้างกลุ่ม ธนาคารข้าวของกรมการพัฒนาชุมชน

โดย

นายภูมิธรรม เวชยชัย

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Handwritten signature

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Handwritten signature
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

Handwritten signature
..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

Handwritten signature
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทขององค์การอาสาสมัคร เอกชนในการสร้าง
สถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา : ศึกษากรณีการ
สร้างกลุ่มธนาคารข้าวขององค์การอนุเคราะห์เด็ก
เปรี๊ยะเทียมอ้างอิงการสร้างกลุ่มธนาคารข้าวของ
กรมการพัฒนาชุมชน

ชื่อนิสิต

นายภูมิธรรม เวชยชัย

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

ภาควิชา

การปกครอง

ปีการศึกษา

2527

บทคัดย่อ

ประเทศไทยใน 2 - 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
เกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่มีแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ได้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์แห่งการ
กระจายผลประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม รัฐไม่อาจแสดงบทบาทในการจัดสรร
ทรัพยากรและผลประโยชน์ต่าง ๆ ไปสู่คนยากจนส่วนใหญ่ในสังคมได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และในบางขณะกลับมีลักษณะ เอนเอียงไปเพื่อผลประโยชน์ของคนกลุ่มน้อย
เฉพาะกลุ่มอีกด้วย เมื่อคำนึงถึงชีวิตจักษุของรัฐและสถาบันราชการเช่นนี้ ทำให้เกิดความ
สนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของสถาบันนอกระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
องค์การอาสาสมัคร เอกชน ซึ่งเป็นสถาบันที่ไม่แสวงกำไรว่าจะสามารถแสดงบทบาท
เป็นจักรกลสำคัญอีกตัวหนึ่งในการดำเนินการพัฒนาประเทศ ให้มีทิศทางที่อำนวย
ประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ในสังคมให้มากที่สุดได้หรือไม่

ในการศึกษาครั้งนี้ เราได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน คือ

ส่วนแรก ทำการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร โดยการตรวจสอบการดำเนินงานพัฒนาของฝ่ายรัฐในอดีตที่ผ่านมาพร้อมทั้งพิจารณาเงื่อนไขและความเหมาะสมขององค์การอาสาสมัคร เอกชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ

จากการศึกษาเราพบว่า การพัฒนาที่ผ่านมาของฝ่ายรัฐนั้น ประสบปัญหาและจุดบกพร่องหลายประการ

- ประการแรก นโยบาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา จนกระทั่งสิ้นสุดแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 ไม่สามารถที่จะตอบสนองประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะรัฐมองปัญหาของเกษตรกรแต่เพียงเรื่องของปรากฏการณ์เท่านั้น ไม่ได้เข้าใจปัญหาของเกษตรกรอย่างแท้จริง ฉะนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาของรัฐ จึงเป็นการแก้ในค่านเทคนิค และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ
- ประการที่สอง ระบบราชการซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการพัฒนาประเทศของฝ่ายรัฐนั้นยังมีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ ทำให้การดำเนินการพัฒนาโดยฝ่ายราชการไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีลักษณะล่าช้า ไม่คล่องตัว และอำนาจการตัดสินใจไม่ชัดเจนสภาพเช่นนี้ทำให้เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่
- ประการที่สาม คุณภาพของบุคลากรของรัฐยังคงมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถผลักดันการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่อำนวยความสะดวกให้แก่คนส่วนใหญ่ได้

นอกจากนั้นเราได้ศึกษาสภาพและบทบาทขององค์การอาสาสมัคร เอกชน และพบว่าบทบาทขององค์การอาสาสมัคร เอกชนในการช่วยพัฒนาประเทศนั้นยังกระทำได้เฉพาะในจุดเล็ก ๆ ของสังคมเท่านั้น แต่องค์การอาสาสมัคร เอกชนมีข้อเด่น คือ มีเป้าหมายและบุคลากรที่มุ่งมั่นในการที่จะแก้ไขปัญหาของสังคม ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ แม้จะเป็นจุดเล็ก ๆ แต่ก็มักจะมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่วงประโยชน์ให้กับคนส่วนใหญ่ของสังคม

ส่วนที่สอง เราได้ใช้การวิจัยสนามมาทำการศึกษาเรื่องบทบาทขององค์กรอาสาสมัคร เอกชนในการสร้างสถาบันชุมชน เคยทำการศึกษเปรียบเทียบระหว่างองค์กร อนุเคราะห์เด็กและกรมพัฒนาชุมชน โดยพิจารณาบทบาทในการสร้างธนาคารข้าวว่า สามารถประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงใด ธนาคารข้าวสามารถแสดงบทบาทในการแก้ไขปัญหาและ เป็นตัวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในค่านอื่น ๆ ได้หรือไม่อย่างไร

ในการศึกษาส่วนนี้เราได้ศึกษาจากเอกสารรายงานอันได้แก่รายงานประจำปี รายงานการประชุม รายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการ รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ นอกจากนั้นยังได้ใช้การสัมภาษณ์และกระบวนการ สังเกต วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน โดยได้มีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบโครงการและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งได้สัมภาษณ์ ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการพัฒนาโดยตรง

จากการศึกษาเราพบว่า ธนาคารข้าวที่ถูกสร้างขึ้นโดยองค์กรอนุเคราะห์เด็ก ซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายเอกชนนั้นมีความเป็นสถาบันมากกว่าธนาคารข้าวของบ้านโคกเปี้ย ซึ่งรัฐบาลเป็นฝ่ายดำเนินการ และที่สำคัญก็คือ ธนาคารข้าวบ้านกระพี้สามารถแสดงบทบาท ในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงประชาชนส่วนที่ยากจน และสามารถแสดงบทบาทเป็นตัวนำ ในการเปลี่ยนแปลงค่านต่าง ๆ ได้ดีกว่าธนาคารข้าวของบ้านโคกเปี้ย ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าธนาคารข้าวของบ้านโคกเปี้ยไร้ประสิทธิภาพอย่างสิ้นเชิง หากแต่บทบาทของธนาคารข้าว บ้านโคกเปี้ยมีขีดจำกัดค่อนข้างมากอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินการพัฒนาของฝ่าย ราชการที่เข้าไปมีส่วนกำหนดรูปแบบและเป้าหมายของกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ โดยมีได้ เริ่มต้นจากสภาพความเป็นจริงของฝ่ายประชาชน และมองการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเพียงวิธีการในการดำเนินการพัฒนาเท่านั้น ซึ่งในทางตรงกันข้ามเราพบว่าฝ่ายเอกชน (องค์กรอนุเคราะห์เด็ก) นั้นยึดถือการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นทั้งเป้าหมายและ วิธีการ และก็สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถกอบงาบพาให้แก่ ประชาชนบ้านกระพี้ได้พัฒนาคุณภาพขึ้นมาจนสามารถมีศักยภาพในการคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหา ของพวกเขาเองได้ในระดับหนึ่ง

เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ हमองเห็นบทบาทของหน่วยงานอาสาสมัคร เอกชนว่าน่าจะอาศัย เงื่อนไขที่ดีของตนขยายบทบาทในการแก้ไขปัญหาสังคมให้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการ ดำเนินงานพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ หรือการวิจัยและสรุปประสบการณ์ของคนเพื่อนำมาเผยแพร่ และก่อผลกระทบที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

Thesis Title **The Role of a Non-Governmental
Organization in Organizing a Farmers
Group for Development : A Case Study
of Rice Banks supported By Redd Barna
and Community Development Department**

Name **Mr. Phumtham Wechayachai**

Thesis Adviser **Professor Dr.Chai-anan Samudavanija PH.D.**

Department **Government**

Academic Year **1984**

Abstract

Many changes have occurred in Thailand during the past 2-3 decades, particularly since the National Economic and Social Development Plans got under way. These changes have, however, brought about unequal distribution of benefits in society. The State has shown itself unable to efficiently direct resources and benefits towards the poor majority of the population, and has sometimes shown a tendency to favour the interests of certain privileged minority groups. Recognition of the limitations of the State and state institutions has led to an interest to study the role of non-government institutions, particularly non-profit voluntary organizations, to see whether these institutions are able to play an important role in the

development of the Country in a way which provides maximum benefits to the majority of the population. This study is divided into two main parts :

The first part is an inquiry, based on documentation, concerning the effectiveness of development work carried out by the State. At the same time, the suitability and conditions for non-government voluntary organizations to participate in national development are considered.

It was found that the past development work carried out by the State has been effected by numerous problems and deficiencies :

1. Development policies and programmes up to the end of the Fourth National Plan were unable to cater to the interests of the majority of the population. This was because the State had a rather superficial understanding of the problems of the rural farmers. Thus, state development strategies were for the most part directed towards technical solutions and overall economic growth.

2. The state bureaucracy, which has been the main machinery for the implementation of the State's development programmes, is characterised by centralization of authority. This has effected the efficiency of development work through delays, bureaucratic obstructions, and ambiguities concerning jurisdiction. Such conditions have hampered national development for the benefit of the majority of the population.

3. Government personnel are still lacking in capability and efficiency to effectively direct national development according to the objectives of serving the interests of the majority of the population.

This part of the study also considers the situation and role of non-government voluntary organizations, and concludes that at present non-government voluntary organizations can contribute to national development, but are still limited in scope to small-scale operations. Nevertheless, voluntary organizations are generally distinguished by the clarity of their objectives, and commitment of their personnel, to directly tackle the most important problems in society. Thus, though limited in their scale of operations, voluntary organizations have tended to be efficient and effective in serving the needs of the majority section of the population.

The second part of the study concerns the role of non-government voluntary organizations in the establishment of community institutions. For this purpose, a comparative investigation involving field research was carried out on two community rice banks in Khenkaen Province; one supported by Redd Barna-Thailand, and the other by the Community Development Department. The main criteria considered in each case was the degree of success achieved by the rice bank, both in overcoming immediate community problems, and in acting as a change agent for the further development of the community involved.

For the investigation, various documents were studied. These included annual reports and minutes of meetings concerning the rice banks; and various reference papers. Development field-workers, project directors, community leaders, and community members were interviewed at length. The functioning of the rice banks and the situation and problems of the communities concerned were observed and analysed.

From this research, it appears that the rice bank in Kraphee village supported by Redd Barna, a non-governmental voluntary organization, was better able to function as an institution than the rice bank in Kheke Pia village supported by the government's Community Development Department. In particular, the rice bank in Kraphee village was better able to play a role in tackling the problems of the poorer members of The Community, and also acted as a change agent for the further development of the community. This is not meant to imply that the rice bank at Kheke Pia was of no value to the community, but that its role was rather limited. This was because the government officials involved had pre-determined the structure and objectives of the rice bank without regard for the actual conditions and problems of the community concerned. Also, the participation of the community was seen merely as a means for the development of the community. On the other hand, Redd Barna strictly adhered to the concept of community participation as both an objective and a means for community development, and was thus able to promote the

effective involvement and self-development of the Kraphee community to the extent that the community members were able to a certain degree to analyse and tackle their problems in their own way.

The results of this study suggest that non-government voluntary organizations should make maximum use of their favourable characteristics by expanding their role in tackling important social problems both through effective development work, and through the dissemination of their research and experiences for the benefit of society.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

แนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ศึกษาได้มีโอกาสปฏิบัติงานอยู่ในแวดวงขององค์การพัฒนาภาคเอกชนในประเทศไทย ทำให้มองเห็นว่า องค์การพัฒนาเอกชนของไทย เริ่มมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องและน่าจะเป็นพลังทางสังคมที่มีส่วนเข้าไปแสดงบทบาทในการแก้ไขปัญหาทางสังคมได้ ขณะเดียวกันก็ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานของฝ่ายเอกชนหลายแห่ง และมองเห็นศักยภาพบางอย่างในตัวประชาชนที่องค์การพัฒนาเอกชนไปปฏิบัติงานด้วย ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นหัวข้อดังกล่าว จึงต้องขอขอบพระคุณเพื่อน พี่น้องและบุคคลที่เคารพรักทุกท่านในองค์การพัฒนาเอกชนที่มีส่วนจุกความสนใจและเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ศึกษาผลิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้ปรากฏออกมาสู่แวดวงทางวิชาการ

ในการศึกษาครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้กำลังใจเป็นอย่างดีแก่ผู้ศึกษา รวมทั้งได้ให้คำปรึกษาและขอแนะนำทางวิชาการ ตลอดจนการตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านตามที่ไต่กล่าวมาแล้ว ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณประชาชนบ้านกระพี ต.บ้านเหล่า อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น และประชาชนบ้านโคกเปี้ย ต.บ้านค้อ อ.เมือง จ.ขอนแก่น รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ไต่กรุณาให้สัมภาษณ์ ให้ข้อคิดและความรู้ต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์จอน อึ้งภากรณ์ คุณอุไรลักษณ์ มหาคุณ คุณพิสิฐ ชาณุเสนาะ คุณอภิชาติ ทองอยู่ คุณจรินทร์ บุญมีชยะ คุณปานดา สกลเกียรติ คุณประสิทธิ์ มากวงษ์ คุณนงเยาว์ เนาวรัตน์

คุณสินี ภูมิคำชัย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาชนบทภาคอีสาน 1 และ 2
องค์การอนุเคราะห์เด็ก จ.ขอนแก่น ตลอดจนพัฒนากรและข้าราชการของอ.เมือง และ
อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น ทุกท่าน ที่มีส่วนเกื้อหนุนและเอื้ออำนวยความช่วยเหลือต่าง ๆ
ตลอดจนให้บริการข้อมูล ข่าวสารและข้อเสนอแนะต่อการเขียนวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ในโอกาสเดียวกันขอขอบพระคุณอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ของโครงการ
อาสาสมัคร เพื่อสังคมทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือแบ่งเบาภาระหน้าที่การงาน ตลอดจน
ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนประสบความสำเร็จ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทุกท่านที่มีส่วนอบรมบ่มเพาะ และให้ความรู้ทางด้านวิชาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการปู
พื้นฐานที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับการเรียน การศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ตั้งแต่เริ่มต้นจน
เป็นพื้นฐานให้ผู้ศึกษาสามารถนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นไปศึกษาค้นคว้า และประยุกต์
ใช้กับการทำงานในสังคมได้เป็นอย่างดี

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อบิดามารดา ซึ่งเป็นครู
อาจารย์คนแรกที่ได้อบรมบ่มเพาะ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้ศึกษาสามารถมีพลังและกำลังใจ
ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประโยชน์ใน
ระดับหนึ่งและท้ายที่สุดขอขอบคุณอย่างยิ่งต่อเพื่อนสนิท มิตรสหายและญาติพี่น้องทุกคน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกและภรรยา ที่เป็นทั้งกำลังใจและผู้ช่วยเหลือ ในการคิด
วิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งร่วมจัดพิมพ์ ตรวจและแก้ไขต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่ง
เสร็จสมบูรณ์ และสามารถปรากฏแก่สายตาของท่านในปัจจุบัน

ภูมิธรรม เวชยชัย

15 กันยายน 2527

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 : ตารางสรุปหลักการปรัชญาและแนวทางการดำเนินงาน ขององค์การอนุเคราะห์เด็ก.....	115
ตารางที่ 2 : รายชื่อ ระยะเวลาและสาเหตุการลาออกของผู้ใหญ่ บ้านกระทู้.....	129
ตารางที่ 3 : จำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุของบ้านกระทู้.....	133
ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	134
ตารางที่ 5 : จำแนกการถือครองที่ดินทำนา บ้านกระทู้ (จำแนกตาม การครองชีพ).....	135
ตารางที่ 6 : การประเมินผลการดำเนินโครงการสนทนาเชิงฝึกอบรม..	149
ตารางที่ 7 : รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มทำนาแผนใหม่.....	151
ตารางที่ 8 : ตารางแสดงการประเมินผล โครงการก่อตั้งกลุ่มทำนา แผนใหม่.....	153
ตารางที่ 9 : รายชื่อคณะกรรมการธนาคารข้าวชุกก่อตั้งของ บ้านกระทู้.....	160
ตารางที่ 10 : ตารางสรุป ปรัชญา แนวคิด หลักการและแนวทางการ ดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน.....	188
ตารางที่ 11 : รายชื่อตำบลและจำนวนผู้นำในเขตความรับผิดชอบของ พัฒนาชุมชน อ.เมือง จ.ขอนแก่น.....	195
ตารางที่ 12 : จำนวนประชากรแยกตามอายุ บ้านโคกเปี้ย.....	207
ตารางที่ 13 : แสดงจำนวนร้อยละของประชากร บ้านโคกเปี้ย แยก ตามระดับการศึกษา.....	208
ตารางที่ 14 : รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านโคกเปี้ย.....	228

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 15 :	รายชื่อคณะกรรมการธนาคารข้าว บ้านโคกเปี้ย.....	230
ตารางที่ 16 :	ตารางเปรียบเทียบสภาพทางสังคมเศรษฐกิจและ การเมืองของหมู่บ้านกระพี และหมู่บ้านโคกเปี้ย.....	255

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1	: การแบ่งส่วนงานขององค์การอนุเคราะห์เด็กประเทศไทย...	122
แผนภูมิที่ 2	: แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานของ โครงการพัฒนาชนบท ภาคอีสาน -1.....	123
แผนภูมิที่ 3	: กระบวนการจัดทำแผนและบริหาร โครงการขององค์การ อนุเคราะห์เด็ก.....	125
แผนภูมิที่ 4	: บ้านกระพี.....	131
แผนภูมิที่ 5	: แสดงกระบวนการเรียนรู้ และการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา ของบ้านกระพี.....	147
แผนภูมิที่ 6	: การแบ่งส่วนราชการ กรมการพัฒนาชุมชน.....	194
แผนภูมิที่ 7	: ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาฯ 5 ปี.....	197
แผนภูมิที่ 8	: บ้านโคกเปี้ย.....	202
แผนภูมิที่ 9	: โครงสร้างการดำเนินงานของยุ้งฉางและธนาคารข้าว ที่จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแล้ว.....	218
แผนภูมิที่ 10	: โครงสร้างการดำเนินงานของยุ้งฉางและธนาคารข้าว ที่ยังไม่ได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....	219

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ท
สารบัญภาพ.....	ณ

บทที่

1. บทนำ.....	
1) ความสำคัญของปัญหาที่จะศึกษา.....	1
2) การสำรวจทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในวิทยานิพนธ์.....	11
3) ทฤษฎีและแนวความคิดที่ใช้เป็นแนวทางการศึกษาในวิทยานิพนธ์.....	28
2. พัฒนาการของงานพัฒนาในสังคมไทย	
1) จุดกำเนิดของการพัฒนาสังคมหรือการสงเคราะห์ชุมชนในสังคมไทย.....	39
2) บทบาทของรัฐในการพัฒนาสังคมระยะแรก.....	41
3) บทบาทของรัฐกับการพัฒนาแบบมีแผนในประเทศไทย... ..	45
4) บทบาทขององค์การอาสาสมัคร เอกชนกับการพัฒนาประเทศ.....	53

บทที่

3.	ปัญหาการพัฒนาในประเทศไทย	
1)	บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ.....	73
1.1)	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายและแผน ระคับชาติ.....	73
1.2)	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับกลไกของระบบราชการ....	92
2)	บทบาทการทำงานพัฒนาของหน่วยงานอาสาสมัคร เอกชน.....	101
4.	บทบาทขององค์การอนุเคราะห์เด็กในการสร้างสถาบัน เกษตรกร เพื่อการพัฒนา (ศึกษารณิการสร้างธนาคารข้าว บ้านกระพี ต.บ้านเหล่า อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	
1)	องค์การอนุเคราะห์เด็ก.....	113
2)	สภาพทั่วไปของหมู่บ้านกระพี ต.บ้านเหล่า อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น.....	127
3)	แนวความคิดในการสร้างสถาบันเกษตรกร (ธนาคารข้าว) ขององค์การอนุเคราะห์เด็ก- ประเทศไทย.....	137
4)	โครงสร้างและการดำเนินการสร้างกลุ่ม ธนาคารข้าว บ้านกระพี ต.บ้านเหล่า อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น.....	139
5)	บทบาทของกลุ่มธนาคารข้าว.....	163
6)	บทสรุป : ธนาคารข้าว : สถาบันเกษตรกรเพื่อ การพัฒนา : การยอมรับและการมีส่วนร่วมของ ประชาชน.....	173

บทที่

5.	การศึกษาเปรียบเทียบ บทบาทของกรมการพัฒนาชุมชน ในการสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา (ศึกษากรณีการ สร้างธนาคารชาวบ้านโคกเปี้ย ต.บ้านค้อ อ.เมือง จ.ขอนแก่น)	
1)	กรมการพัฒนาชุมชน.....	180
2)	สภาพทั่วไปของหมู่บ้านโคกเปี้ย ต.บ้านค้อ อ.เมือง จ.ขอนแก่น.....	200
3)	แนวคิดในการสร้างสถาบันเกษตรกร (ธนาคารข้าว) ของกรมการพัฒนาชุมชน.....	211
4)	โครงสร้างและการดำเนินการสร้างกลุ่มธนาคารข้าว บ้านโคกเปี้ย ต.บ้านค้อ อ.เมือง จ.ขอนแก่น.....	217
5)	บทบาทของกลุ่มธนาคารข้าว.....	235
6)	บทสรุป : ธนาคารข้าว : สถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา : การยอมรับและการมีส่วนร่วมของประชาชน..	242
6.	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อ การพัฒนา (สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ).....	250
	บรรณานุกรม.....	273
	ภาคผนวก ก. รายงานการประชุมคณะกรรมการธนาคารข้าวบ้านกระพี้ ต.บ้านเหล่า อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น เรื่อง ระเบียบธนาคารข้าว.....	288

สารบัญ

หน้า

ภาคผนวก ข. สัตตนิมิตตการุณยธรรมชาดก มุ่งข่าวกลางบ้านกระพี อ.บ้านฝาง	
จ. ขอนแก่น.....	290
ค. หนังสือคำประกันการกุศล มุ่งข่าวกลางบ้านกระพี	
อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น.....	291
ประวัติผู้เขียน.....	292

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย